

Terveysthuollon sisällön ohjaus uudessa sotessa

Johtaja Liisa-Maria Voipio-Pulkki, STM

Palkon seminaari 22.11.2016

(sidonnaisuuksia -)

Miksi sote-uudistus on tarpeen 1

- Ihmisten hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen
 - vaikuttavammat palvelut ja ennaltaehkäisy
 - parempi ja yhdenvertaisempi palveluihin pääsy => sosiaalinen oikeudenmukaisuus
- Turvataan perustuslaissa säädetty sosiaalinen perusoikeus riittäviin palveluihin
- Sirpaloitunut palvelujärjestelmä ja kuntien kantokyvyn eriytyminen - vaihteleva palvelutaso

Miksi sote-uudistus on tarpeen 2

- Julkisen talouden kestävyysvajetta pienennettävä
 - Väestö ikääntyy ja ikäsidonnaiset menot kasvavat
 - alhaisen tuottavuuden ja talouskasvun aikakausi
 - lähes puolet vajeesta kohdistuu kuntatalouteen => kuntatalous nykyrakenteilla ei kestä ja perusoikeudet vaarantuvat
- Kustannusten hallinta tavoitteena

Uudistusten tavoitteet

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen tavoitteena on:

- kaventaa ihmisten hyvinvointi- ja terveyseroja,
- parantaa palvelujen yhdenvertaisuutta, saatavuutta ja vaikuttavuutta sekä
- hillitä kustannusten kasvua.

Sote- ja maakunta-uudistuksen tavoitteena on:

- toteuttaa maakuntien itsehallintoon perustuva palvelu- ja hallintojärjestelmä.
- toteuttaa järjestelmä, jolla vastataan nykyistä selkeämmin ja yksinkertaisemmin ihmisten palvelutarpeisiin.
- vahvistaa julkisen talouden kestävyyttä.

Maakuntauudistuksen tavoitteena on:

- sovittaa yhteen valtion aluehallinto ja maakuntahallinto.
- luoda tarkoituksenmukainen työnjako valtion aluehallinnon, maakuntien ja kuntien välille.

Järjestämislaki

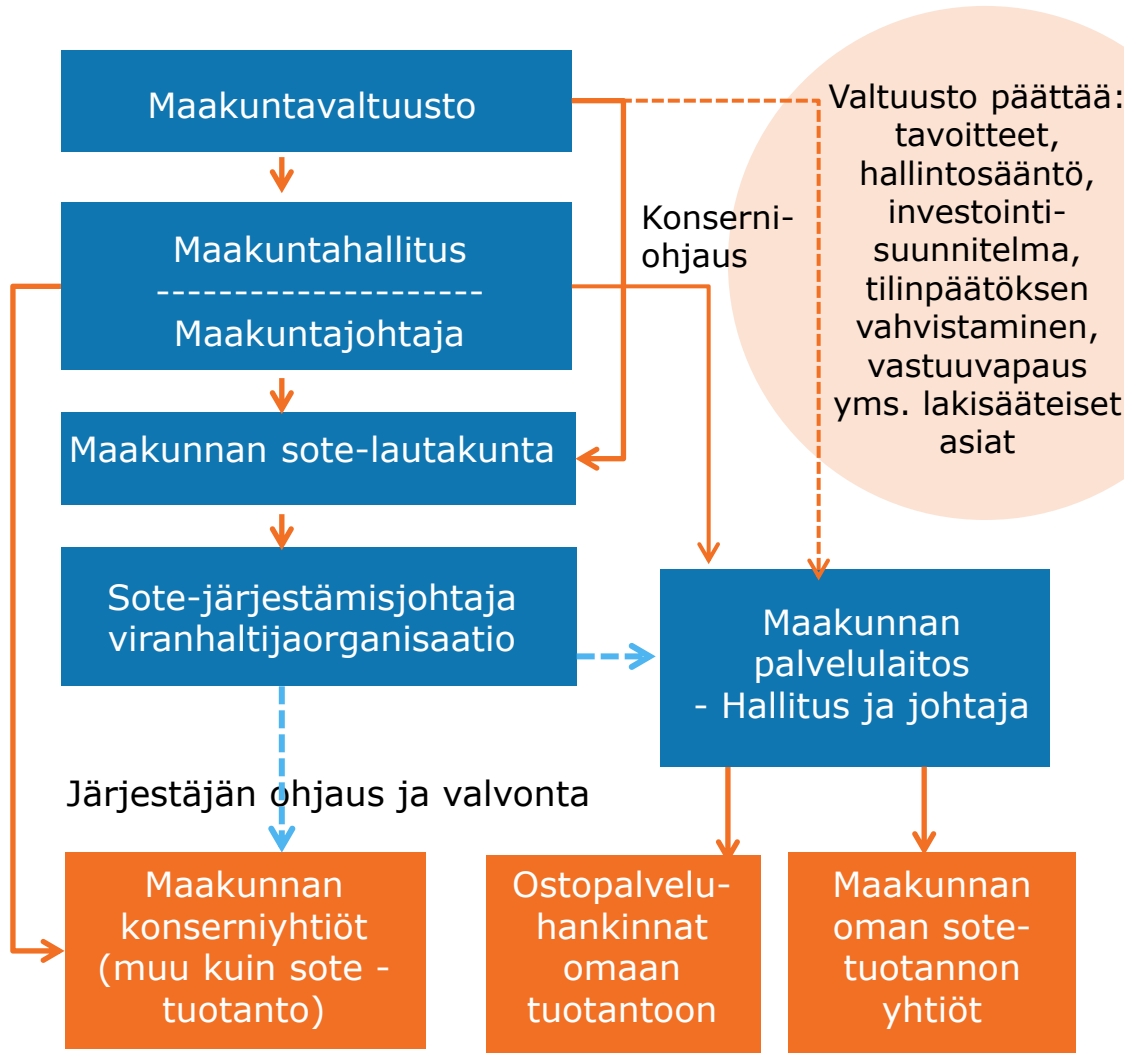

Järjestämislaille säädetään, millä tavoin maakunnan pitää järjestää asiakkaiden lakisääteinen sosiaali- ja terveydenhuolto

- Laki koskee julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä, kehittämistä, ohjausta ja valvontaa.
- Lain tarkoituksena on edistää ja ylläpitää väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä varmistaa yhdenvertaiset, kustannusvaikuttavat ja tuottavuudeltaan hyvät sosiaali- ja terveystalvelut koko maassa.
- Maakunta vasta siitä, että sosiaali- ja terveystalvelujen sisältö, laajuus ja laatu ovat asiakkaiden tarpeen mukaisia.
- Palvelujen järjestäminen ja tuottaminen erotetaan ja palvelulaitos vastaa maakunnan omasta tuotannosta. Lisäksi palveluja voivat tuottaa julkiset, yksityiset ja kolmannen sektorin toimijat. Maakunta vastaa siitä, että palveluista muodostuu asiakkaille sujuvat kokonaisuudet ja palvelu- ja hoitoketjut.
- Maakunta laatii palvelustrategian ja antaa palvelulupauksen.
- Kunnat eivät enää järjestää tai rahoita sosiaali- ja terveystalveluja. Kuntien tehtävänä on edelleen edistää hyvinvointia ja terveyttä.

Maakuntakonserni sote-tehtävissä

Valtuuston tehtäviin kuuluva päätöksenteko mm.

- hallintosääntö ja palvelutuotantostrategia (sis. palvelulaitoksen hallintosäännön ja ostopalveluhankintojen linjaukset)
- soten yhteistyösopimuksen hyväksyminen ja sen valmisteluun osallistuminen ja niistä maakunnan alueelle johdettavat linjaukset

Maakuntahallitus:
Konserniohjaus (maakunnan yhtiöt ja palvelulaitos)

Maakuntajohtaja
Maakunnan virkamiesjohto ja esittely maakuntahallitukselle, konsernijohto

Soten järjestämisestä vastaava toimielin:

- Valtuuston hallintosäännössä määrittelemissä rajoissa järjestämisvastuuta ja tuottamista koskevat päätökset ja yleiset toimintalinjat
- **Sote-johtaja: järjestämisen operatiivinen johto**

Palvelulaitoksen hallitus ja johtaja:

- oman tuotannon operatiivinen ja ammatillinen johto ja oman tuotantotoiminnan järjestäminen
- ostopalvelujen hankinta maakunnan linjaamissa rajoissa maakunnan omaan tuotantoon
- ammatillisista koostuva hallitus ja johtaja (ei luottamushenkilöitä)

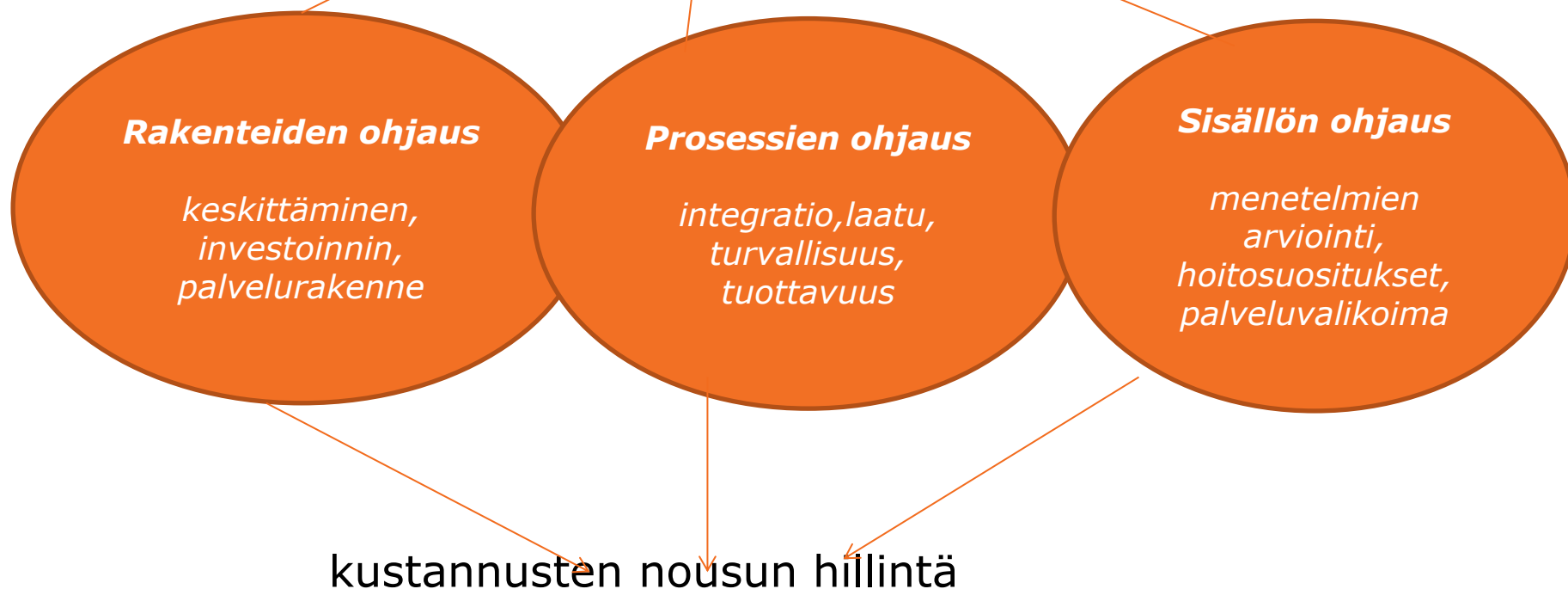
Ohjauksen kokonaisuus

- Hallituksen linjauksen mukaisesta vahvasta valtion ohjauksesta tulee säätää (myös) sote-järjestämislaissa
- Samalla tulee määritellä tämän ohjauksen suhde muuhun ohjaukseen, kuten
 - lainsäädäntöön
 - eduskunnan budjettivaltaan
 - ei-sitovaan ohjaukseen
- Ohjausjärjestelmää valmisteltaessa on otettava huomioon perustuslaista mahdollisesti aiheutuvat rajoitukset siihen, miten valtio voi muutoin kuin lainsäädännöllä ohjata itsehallinnollisen alueen toimintaa

Mitä ohjataan

hyvinvointi- ja terveyserojen kaventuminen
kaikille riittävät palvelut yhdenvertaisesti

Keitä ohjataan

- 18:a maakuntaa
 - järjestäjää
 - palvelulaitosta
- Viittä yhteistyöaluetta
 - yhteistyösopimus
- Kuntia
 - hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (1%!)
- Palveluntuottajia
 - maakunnan rahoittamia palveluita tuottavat
 - valinnanvapauden piirissä olevat palveluntuottajat

Miten ohjataan

- Strateginen ohjaus
- Normatiivinen ohjaus
- Resurssiohjaus
- Informaatioperusteinen ohjaus
- Vuorovaikutusohjaus
- **Näiden yhdistelmät vahvistavat ohjausta parhaiten**

Maakuntien ohjaus

Maakuntien rahoituslaki

Tehtävien ja rahoituksen yhteensovitus;
rahoitusperiaate

Sote-lainsäädäntö

Julkisen talouden suunnitelma

Valtakunnallinen sote-strategia

VM

JTS/TAE-prosessi

STM

Yhteistyö-alueella sopimukset

Valtion talousarvio

Valtio-
maakunnat-
neuvottelu-
menettely

Merkittäviä investointeja ja palvelurakennetta koskeva VN päätös

Maakuntien talouden seuranta;
arviointimenettely

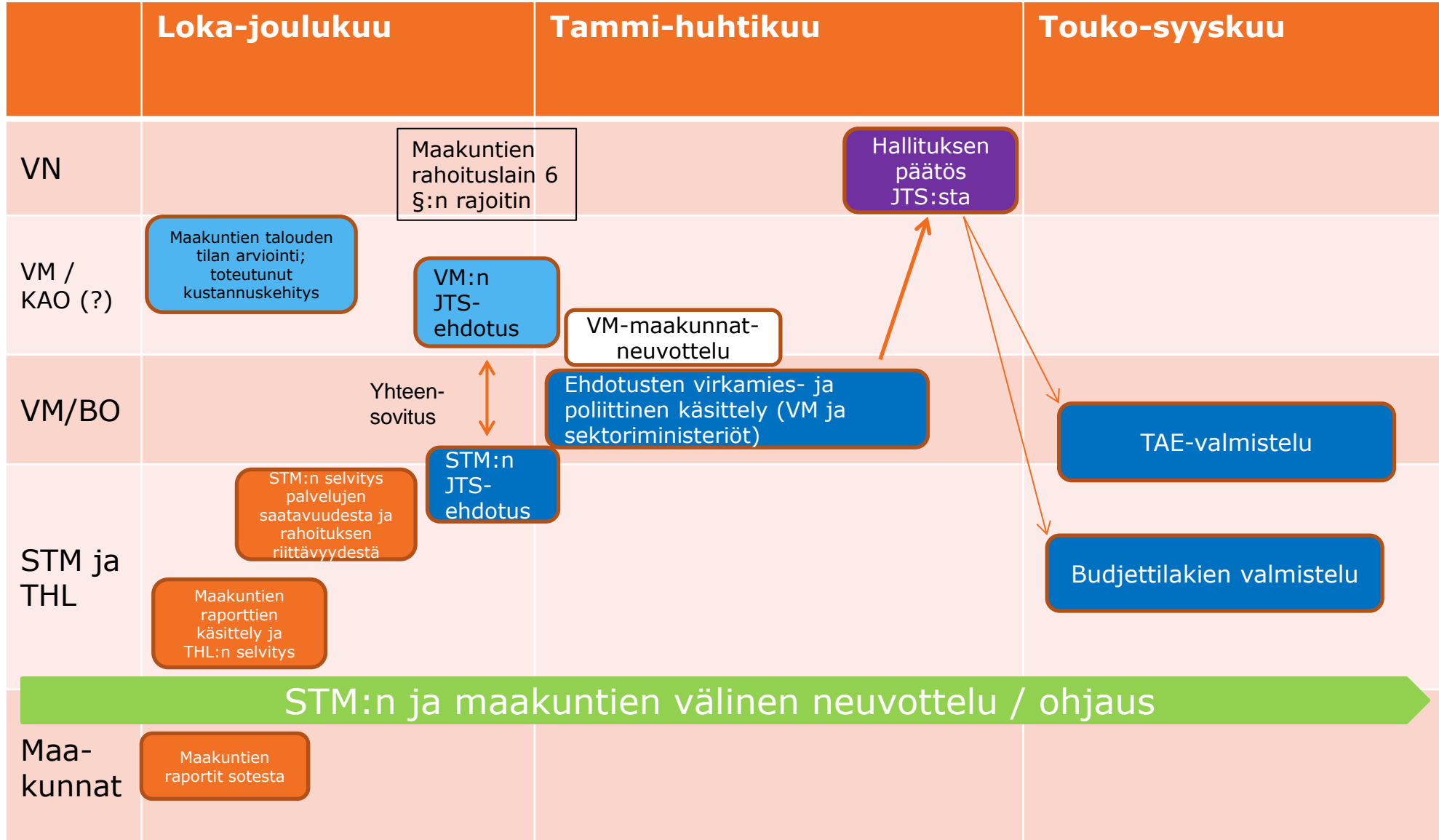
Maakuntien sote-ohjaus

Arviointi-
menettely

Maakunnat

Maakuntien yhteiset yhtiöt

Sote-järjestämisen ja rahoituksen ohjaus 2019 -

STM:n ohjausyksikkö

- Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaissa ja maakuntalaissa STM:lle uusi ohjaustehtävä
 - sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämisen ohjaus ja maakuntien ohjaus palveluiden järjestämisessä
 - uudenlainen lakisääteinen rooli julkisen talouden suunnitelman laadinnassa: rahoitusperiaatteen toteutumisen varmistaminen sekä kustannusvaikuttavan ja kustannustehokkaan palvelujärjestelmän ja palvelurakenteen huolehtiminen
 - ministeriössä oleva, lakisääteinen keskusvirastotehtävä, jota hoidetaan ministerivastuulla (perustuslainäkökohtat, kansanvaltaisen ja itsehallinnollisen maakunnan voimakas ohjaus tulee olla kansanvaltaisella elimellä eli eduskunnan luottamusta nauttivalla valtioneuvostolla). Yhteistyö oman hallinnon laitosten sekä toisten hallinnonalojen kanssa tärkeä
- Pekka Järvisen erillinen kalvosetti merkittävimmistä säännöksistä
 - Lakiluonnokset linkistä <http://alueuudistus.fi/documents/1477425/3118184/HE+Lakiehdotukset+31.8.2016.pdf/875ad9a5-0c76-45a9-8c24-50c5aae90133>

Keskeisiä kysymyksiä toiminnan ja talouden ohjauksen yhteensovituksessa

- Peruspalvelujen saatavuuden/riittävyden arviointi
- Rahoitusperiaatteen toteutumisen arviointi
 - Tehtävät ja niihin osoitettavat resurssit samanaikaisesti tarkastelussa
 - Tarkastellaan JTS- ja TAE-valmistelussa valtakunnallisella ja yksittäisen maakunnan tasolla
- Ohjaus edellyttää hyvää tietopohjaa ja selkeitä mittareita
- Talouden ja toiminnan ohjauksen tavoitteiden tulee olla yhdenmukaiset
 - Jos tavoitteena on menokasvun hidastuminen, toiminnallisen ohjauksen tulee tukea tätä tavoitetta

Health and Social Care reform in Finland

International expert panel assessment

Preliminary Observations

10th October 2016

Helsinki

European
Observatory
on Health Systems and Policies

a partnership hosted by WHO

Governance, regulation & monitoring

- Strengthening good governance including regulation, monitoring and evaluation is key to enable effective reform strategies
- Ensure clear lines of accountability
 - Clear division of responsibility
- Steering at centralized level is essential even if (and because) counties have significant autonomy
 - Set clear roles for counties, catchment areas and central level
 - Information systems, monitoring and benchmarking
 - Setting out framework contracts
 - Promulgation of best practice and protocols
 - Purchasing of specialised services
 - Regulation of provider competition

Joint Report on Health Care and Long-Term Care Systems & Fiscal Sustainability

Santiago Calvo Ramos, unit C2, DG ECFIN

Helsinki, 15 Nov 2016

Health care summary

- Relatively well-performing health system
- Long-term sustainability concerns not above those of other EU Member States
- Pioneer in use of eHealth, data collection and use
- Efficient use of pharmaceuticals
- Every health system can improve...

Finland: Health Care Challenges (1)

Health care Challenges

- To track the sustainability of the healthcare system and ensure that the medium and long-term risks are accounted for.
- To ensure greater coherence between financing sources so that they reinforce equity and efficiency in the system.
- To ensure consistency in the provision of health care by different municipalities, ensuring equity of access and cost-effectiveness.
- To tackle the increased waiting times found in some areas, especially by distributing primary care staff more efficiently and by rendering referral system to specialist care more effective.

Finland: Health Care Challenges (2)

Health care Challenges

- To ensure a greater use of health technology assessment to determine new high-cost equipment capacity as well as the benefit basket and the cost-sharing design across medical interventions as is currently done with medicines.
- To further enhance health promotion and disease prevention activities i.e. promoting healthy life styles and disease screening given the recent pattern of risk factors (diet, smoking, alcohol, obesity) in various settings (at work, in school).
- To consider whether it is worth introducing some element of performance related pay in the remuneration of health professionals

Kuka ohjaa

- VN
 - STM
 - VM
 - TEM, KKV
 - THL
 - Valvontaviranomainen
-
- **Mistä muualta tulee sote:en ohjausta?**

Lisätiedot
<http://alueuudistus.fi>
#sote #maakunta2019
#maakuntauudistus

